

Курсова робота з дисципліни Соціологія комунікації за умови конфлікту

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>05 «Соціальні та поведінкові науки»</i>
Спеціальність	<i>054 Соціологія</i>
Освітня програма	<i>Врегулювання конфліктів та медіація</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)/заочна/дистанційна/змішана</i>
Рік підготовки, семестр	<i>4курс, 7 семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>1 кред. ЄКТС/30 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік/ Захист курсової роботи</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор і практичні: к.філос.н., доц. Коломієць Тетяна Володимирівна 096-327-05-56 tana_kol@ukr.net</i>
Розміщення курсу	Moodle https://do.ipu.kpi.ua/course/view.php?id=4802

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Комунікація як необхідний елемент взаємодії індивідів, соціальних груп, суспільств, в результаті якої здійснюється передача, обмін інформацією, що вбирає в себе оцінки, значення, смисли, цінності, займає провідне місце у сфері суспільних процесів. Соціальна комунікація пронизує всі сторони життєдіяльності суспільства, конституюючи соціальні спільноти, системи, організації. Таким чином, дослідження соціального життя базується на дослідженні комунікативних процесів.

Сучасний науковий дискурс, спрямований на розгляд і розуміння сутності комунікації, визначений двома протилежними тенденціями. З одного боку, комунікація розглядається з точки зору її медіальних аспектів, тобто як форма трансляції інформації, смислів, значень, цінностей, тощо за допомогою сигналів, знаків, образів, текстів. Ця концепція комунікації визначена поширенням інформаційно-комунікативних технологій у сучасному суспільстві та перетворенні його на так зване інформаційне суспільство. З іншого боку, комунікація постає як джерело породження смислів соціальної взаємодії, у системі яких взагалі можлива ця соціальна взаємодія як цілераціональна діяльність. Даний курс «Соціологія комунікації за умови конфлікту» має на меті поєднати ці два зазначені аспекти дослідження соціальної комунікації з метою подолання редукціонізму розгляду соціальної комунікації в межах лінгвістики, інформатики, комунікативістики. У центрі уваги курсу «Соціологія комунікації за умови конфлікту» — моделі, характеристики, види, рівні, властивості соціальної комунікації за умови конфлікту. Володіння основними знаннями з даної проблематики дозволяє діагностувати, визначати і регулювати конфлікти різних рівнів і масштабів.

Курс «Соціологія комунікації за умови конфлікту» є важливою складовою циклу професійної підготовки. Він закладає основу для отримання майбутніми соціологами більш глибоких і детальних знань з проблем врегулювання конфліктів та медіації.

Комунікація з викладачем можлива і заохочуватиметься в межах навчальних занять, а також в межах консультацій з викладачем, місце та час якої повідомляється студентам додатково.

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів здатностей:

- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях (ЗК01);
- Навички міжособистісної взаємодії (ЗК07);
- Здатність здійснювати аналіз соціальних причин та наслідків конфлікту (ФК9);
- Здатність організовувати та підтримувати безпечний та комфортний простір для конструктивних переговорів (ФК10);
- Здатність здійснювати процедуру медіації, налагоджувати та підтримувати комунікацію між різними сторонами конфлікту (ФК11);

Завданням дисципліни є формування таких результатів навчання:

- Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач (PH04);
- Розуміти соціологічні теорії конфліктів та миру, причин та особливостей перебігу регіональних та етнічних конфліктів у світі, методів та процедур їх врегулювання та попередження (PH13);

Після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

- базові компоненти соціальної комунікації за умови конфлікту;
- поняття та причини виникнення соціальних конфліктів;
- основи теорії соціальної комунікації за умови конфлікту;
- види, рівні, моделі комунікації;
- особливості комунікаційного процесу за умови конфлікту;

уміння:

- розбиратися в причинно-наслідкових зв'язках між рівнем розвитку соціальних комунікацій і характером соціальних зв'язків;
- користуватися різноманітними джерелами інформації й методами їхньої обробки;
- застосовувати отримані знання в професійній діяльності;

досвід:

- самостійно вирішувати проблеми в різних областях діяльності, опираючись на конструктивні висновки із засвоєного соціального досвіду;
- застосування набутих знань в сфері комунікації за умови конфлікту;

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Дисципліна перебуває у певному зв'язку з дисциплінами соціологічного, політологічного, правового циклу «Сучасні соціологічні теорії», «Медіація та миротворчість», «Соціальна ідентичність та конфлікти в модерному соціумі», що створюють загальну світоглядну і методологічну основу для сприйняття студентами змісту пропонованої дисципліни.

Вивчення дисципліни дозволить ефективніше опанувати комунікативні навички та вирішувати складні конфліктні ситуації під час професійної діяльності.

3. Зміст навчальної дисципліни

Форма навчання	Аудиторні заняття (годин)			Семестрова атестація
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	
Денна	-	-	30	Залік (захист курсової)
Заочна	-	-	30	Залік (захист курсової)

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

4.1 Базова література:

1. Пітерс Дж.Д. Слова на вітрі: історія ідеї комунікації / Дж.Д.Пітерс; пер. з англ. А.Іщенко. - К.: Вид.дім «Києво-Могилянська академія», 2004. – 305с. <https://www.goodreads.com/uk/book/show/10256810>
2. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації [Текст] / Г. Г. Почепцов ; Київський ун-т ім. Тараса Шевченка. - 2-е вид., доп. - К. : Видавничий центр "Київський ун-т", 1999. - 307 с. <http://socium.ge/downloads/komunikaciiesteoria/pochepcov%20teoria%20komunikacii.pdf>
3. Різун В. В. Теорія масової комунікації: підруч. / В.В. Різун.— К.: Видавничий центр "Просвіта", 2008.— 260 с. http://filelibsnu.at.ua/navchalno-metod/jurnalistika/Teoriya_mas_com.pdf
4. Соціологія комунікації [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до вивчення дисципліни для студентів денної та заочної форми навчання за спеціальностями 7.03010101 «Соціологія», 8.03010101 «Соціологія» / НТУУ «КПІ»; уклад. Т. В. Коломієць. – Електронні текстові дані (1 файл: 540 Кбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2014. – 82 с. – Назва з екрана. Доступ : <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/12622>

4.2 Допоміжна література:

1. Дроздовський Д. Три бесіди, які можуть змінити світ / Дмитро Дроздовський // Всесвіт. – 2008. - №2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vsesvit-journal.com/old/content/view/449/41/>
2. Кастельс Мануель. Інтернет- галактика. Міркування щодо Інтернету, бізнесу і суспільства. К.: Ваклер, 2007. https://chtyvo.org.ua/authors/Kastels_Manuel/Internet-galaktyka_Mirkuvannia_schodo_Internetu_biznesu_i_suspilstva/
3. Куліченко А. К. Невербальна комунікативна поведінка та її компоненти: з історії питання / А. К. Куліченко // Держава та регіони. Сер. Гуманіт. науки. - 2011. - Вип. 1. - С. 78-84.
4. Мак-Люен, Маршалл. Галактика Гутенберга [Текст] : становлення людини друк. кн. / Маршалл Мак-Люен; [пер. з англ. А. А. Галушки, В. І. Постнікова]. - Вид. 3-тє. - К. : Ніка-Центр, 2011. - 392 с. - (Серія "Зміна парадигми". вип. 1). <https://booksonline.com.ua/view.php?book=102371>
5. Про деякі категорії соціології розуміння // Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / Макс Вебер; Перекл. з нім., післям. та комент. О. Погорілого. – Київ: Основи, 1998. - С. 104-156.
6. Тоффлер Е. Третя Хвиля [Текст] / Елвін Тоффлер; пер. з англ. А. Євса; ред. пер. Ш.В. Шовкун. - К. : Видавничий дім "Всесвіт", 2000. - 475 с.

7. Innis H. Empire and Communication. / Harold Innis; London, Oxford Press. 1950. – 230p.
8. Morozov E. To Save Everything, Click Here. The Folly of Technological Solutionism /Evgeny Morozov. – New York: PublicAffairs., 2013. – 432p.
https://www.jstor.org/stable/10.5325/jinfopoli.4.2014.0173#metadata_info_tab_contents

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з допоміжними матеріалами.

В якості допоміжних матеріалів пропонується використання інформаційні ресурси кафедри соціології, що містять відеоматеріали з лекціями провідних вчених, їх монографії і статті, а також методичні матеріали і архів фахового наукового видання кафедри.

1. <http://www.sociology.kpi.ua/literature> - кафедра соціології КПІ ім.Ігоря Сікорського
2. <http://www.socio-journal.kpi.kiev.ua/> - Вісник КПІ ім. Ігоря Сікорського. Соціологія. Політологія. Право.
3. <http://i-soc.com.ua/journal/content.php> – Социология: теория, методы, маркетинг.
4. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
5. <https://prometheus.org.ua/>. Найкращі онлайн-курси України та світу.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

5.1 Лекційні заняття

Не передбачено

Семінарські (практичні) заняття

Не передбачено

1. Самостійна робота студента

Курсова робота з навчальної дисципліни «Соціологія комунікації за умови конфлікту» готується студентами протягом одного семестру, паралельно з вивченням курсу. Курсова робота належить до циклу загальної підготовки, її статус – обов'язкова. На її підготовку планується 30 годин самостійної роботи (1 кредит ЄКТС). Студенти мають продемонструвати уміння визначити актуальність теми, її об'єкт та предмет, формулювати мету роботи, поставити та вирішити ряд завдань, продемонструвавши при цьому вміння роботи з науковими джерелами, вміння створення презентацій результатів дослідження. В ході роботи студенти спираються на знання та уміння, отримані з курсів загальної соціології, методології та методів соціологічних досліджень. Тему курсової роботи студенти обирають з переліку тем, які представлені викладачем, а також можуть

запропонувати власну тему, узгодивши її з викладачем. Орієнтовна тематика курсових робіт з дисципліни «Соціологія комунікації за умови конфлікту» представлена у **Додатку А**.

Графік виконання курсової роботи

Тиждень семестру	Назва етапу роботи	Навчальний час (год)
		СРС
2	Отримання і затвердження теми та завдання	0
3-5	Підбір та вивчення літератури, розробка плану курсової роботи	7
6-9	Виконання розділу 1	7
10-13	Виконання розділу 2	7
14-15	Виконання розділу 3	7
16	Подання КР на перевірку	0
17-18	Захист КР	2

Політика та контроль

2. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються студентам на першому занятті. Для успішного проходження семестрового контролю по курсовій роботі «Соціологія комунікації за умови конфлікту» студентам необхідно дотримуватись умов допуску до захисту курсової роботи, графіку виконання та належного оформлення джерельної бази.

Обов'язкова умова допуску до захисту курсової роботи		Критерій
1.	Унікальність тексту, належне оформлення та вчасність подання	$30 \leq RD \leq 50$
2.	Розкриття предмету дослідження в індивідуальному завданні, відповідність змісту курсової роботи вимогам	$10 \leq RD \leq 20$
3.	Презентація та захист індивідуального завдання за обраною тематикою	$20 \leq RD \leq 30$
4.	Всього	$60 \leq RD \leq 100$

Курсова робота перевіряється на плагіат. У разі виявлення проявів академічної недоброчесності – робота не зараховується, студент до захисту не допускається.

Політика університету

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

3. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Проміжна атестація студентів (далі атестація) є календарним рубіжним контролем. Метою проведення атестації є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами. Бали студент отримує за умови своєчасного виконання графіку написання курсової роботи та належного оформлення джерельної бази.

Рейтингова оцінка з курсової роботи має дві складові. Перша (стартова) характеризує роботу студента з написання курсової роботи. Друга складова характеризує якість захисту студентом курсової роботи. Розмір шкали стартової складової дорівнює 70 балів, а складової захисту – 30 балів.

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	%	Ваговий бал
1.	Якість виконання курсової роботи	70	70
2.	Захист курсової роботи, презентація	30	30
	Разом	100	100

Параметри оцінювання	Діапазон оцінки, балів	Критерії оцінювання за бальною шкалою
Оцінювання якості курсової роботи	0 - 70	
Відповідність змісту курсової роботи темі та затвердженому плану	0-15	0 – зміст жодного з параграфів курсової роботи не відповідає затвердженому плану
		5 – зміст одного параграфу курсової роботи відповідає затвердженому плану
		10 – зміст двох параграфів курсової роботи відповідає затвердженому плану
		15 – зміст усіх параграфів курсової роботи відповідає затвердженому плану
Ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для	0-15	0 – понятійний апарат не сформовано; теоретичні аспекти проблеми не розкриті

дослідження та коректність використання понятійного апарату		5 – понятійний апарат сформовано, але теоретичні аспекти проблеми не розкриті
		10 – понятійний апарат сформовано, теоретичні аспекти проблеми розкриті частково
		15 – понятійний апарат сформовано, теоретичні аспекти проблеми розкриті
Наявність критичних співставлень та узагальнень різних точок зору та підходів до постановки та розв’язання проблеми	0-10	0 – критичні співставлення та узагальнення відсутні
		5 – критичні співставлення наявні, але узагальнення відсутні або некоректні
		10 – критичні співставлення наявні та супроводжені коректними узагальненнями
Ступінь використання фактологічного матеріалу; висвітлення особливостей прояву та перспектив вирішення в контексті українських реалій	0-10	0 – фактологічний матеріал не використаний
		5 – залучений фактологічний матеріал, але особливості прояву та перспективи вирішення в контексті українських реалій не висвітлені
		10 – залучений багатий фактологічний матеріал, особливості прояву та перспективи вирішення в контексті українських реалій висвітлені
Обсяг та адекватність використаних при написанні роботи першоджерел та дотримання етики посилань	0-10	0 – залучені матеріали лише навчальних підручників та посібників (до 10 джерел), етика посилань не дотримана
		5 – залучені матеріали навчальних підручників та посібників, періодичних видань (11-15 джерел), етика посилань дотримана частково
		10 – залучені матеріали навчальних підручників та посібників, монографій, статистичних збірників та довідників, періодичних видань, матеріалів мережі Internet (більше 15 джерел), етика посилань дотримана

Відповідність оформлення курсової роботи встановленим вимогам	0-10	0 – текст курсової роботи оформлено з суттєвими порушеннями встановлених вимог
		5 - текст курсової роботи оформлено з незначними порушеннями встановлених вимог
		10 - текст курсової роботи оформлено у відповідності до встановлених вимог
Оцінювання захисту курсової роботи	0 – 30	
Вміння чітко, стисло, логічно викласти основні результати дослідження	0-15	0 – студент неспроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження
		5 – студент невпорядковано викладає основні результати дослідження
		10 – студент спроможний частково чітко та стисло викласти основні результати дослідження
		15 - студент спроможний чітко, стисло та логічно викласти основні результати дослідження
Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання	0-15	0 – студент неспроможний надати відповіді на поставлені питання
		5 – студент надає неповні, поверхові, необґрунтовані відповіді на поставлені питання
		10 – студент надає недостатньо повні, глибокі, відповіді на поставлені питання
		15 – студент надає повні, глибокі, обґрунтовані відповіді на поставлені питання

Переведення значення рейтингових оцінок з курсової роботи в ECTS та традиційні оцінки для виставлення їх до відомості та залікової книжки здійснюється відповідно до таблиці:

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
------------------------	---------------

100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

4. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації студентам

Курсова робота - це самостійне, творче, навчально-наукове дослідження студентів. У процесі написання роботи під керівництвом викладачів кафедри студенти опановують методи та набувають вміння проведення наукового дослідження. Написання курсової роботи має допомогти формуванню творчого мислення студентів, відпрацювати компетентності збирання, аналізу та інтерпретації джерел, вміння формулювати висновки та пропозиції.

Для раціонального використання часу при написанні курсової роботи важливо дотримуватись такого алгоритму:

- вибір теми;
- визначення об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження;
- підбір, аналіз джерел та літератури з теми;
- складання попереднього плану;
- написання вступу;
- встановлення фактів та їх узгодження;
- формулювання висновків і рекомендацій;
- оформлення списку використаних джерел та додатків;
- написання основного тексту роботи;
- підготовка до захисту та публічний захист курсової роботи.

Титульний аркуш курсової роботи повинен містити таку інформацію: назва університету; назва факультету; назва кафедри; реєстраційний номер, назва навчальної дисципліни; тема курсової роботи; прізвище та ім'я студента, курс, номер академічної групи, науковий керівник, рік.

За титульним аркушем слідує детальний план курсової роботи, в якому потрібно виокремлювати вступ, 3 розділи основного змісту, їх підрозділи, висновок, список використаної літератури. У плані праворуч позначаються номери сторінок початку кожного питання. Кожен розділ починається з нової сторінки.

Обсяг курсової роботи в залежності від обраної теми може варіюватися від 25 до 30 сторінок основного тексту (за узгодженням з викладачем). Обсяг курсової роботи визначається вмінням студентів стисло і водночас вичерпно розкрити тему: показати значення питання, що розглядається, оцінити, як воно висвітлюється в спеціальній літературі та розв'язується на практиці, зробити висновки та обґрунтувати власні пропозиції.

Список використаної літератури (не менше 15 джерел) оформляється згідно з діючими правилами.

Граничний термін подання курсової роботи на перевірку: за 5 днів до початку залікової сесії. За межами цього терміну курсові роботи кафедрою не приймаються, студент одержує за курсову роботу нульову оцінку.

Дистанційне навчання

За умов дистанційного або змішаного навчання консультування студентів щодо написання курсових робіт проводиться в онлайн форматі. Використовуючи синхронні та асинхронні методи комунікації за допомогою Zoom, Telegram, Viber, а також електронне листування.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено к.філос.н., доценткою кафедри соціології Коломієць Тетяною Володимирівною

Ухвалено кафедрою соціології (протокол № 12 від 24.05.2024р.)

Погоджено Методичною комісією факультету (протокол № 9 від 26.06.2024).

Додаток А

Орієнтовна тематика курсових робіт з дисципліни Соціологія комунікації за умови конфлікту.

1. Соціологія комунікації: ідейно-теоретичні витоки.
2. Основні моделі соціальної комунікації.
3. Комунікативний процес за умови конфлікту: елементи, характеристики.
4. Кіно як вид соціальної комунікації за умови конфлікту.
5. Віртуалізація соціальних відносин як прояв конфліктності.
6. Г.Ласуелл: вплив на розвиток соціальної комунікації.
7. Техногенна та антропогенна цивілізація: компаративний аналіз.
8. Сімейна медіація у комунікації за умови конфлікту.
9. Роль медіації у врегулюванні соціально-політичних конфліктів.
10. Роль особистості у ефективних процесах примирення.
11. Потенціал усномовної комунікації за умови конфлікту.
12. Потенціал письмовомовної комунікації за умови конфлікту.
13. Феномени невербальної комунікації.
14. Гендерна невербальна семіотика у соціальній комунікації.
15. Роль ідей М.Маклюєна у розгортанні соціокомунікативних ідей.
16. Сімейні конфлікти та методи їх діагностики і регулювання.

17. Міжкультурна комунікація: проблеми, перспективи розвитку.
18. Аудиторія як об'єкт інформаційного впливу.
19. Роль масової культури у суспільстві.
20. Соціально-психологічні ефекти масової комунікації.
21. Політична комунікація за умови конфлікту.
22. Міфологічна модель соціальної комунікації.
23. Ненасильницька комунікація: генеза та сутність.
24. Емоційний інтелект як складова ефективної комунікації.
25. Діалог як шлях до порозуміння в комунікації за умови конфлікту.